

31. Tiistaina 4 päivänä huhtikuuta 1989

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 34 Luxembur-
gin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopi-
muksen eräiden määräysten hyväksymi-
sestä 940
- 2) Hallituksen esitys n:o 35 kidutuksen
ja muun julman, epäinhimillisen tai hal-
ventavan kohtelun tai rangaistuksen vas-
taisen yleissopimuksen eräiden määräys-
ten hyväksymisestä ”
- 3) Hallituksen esitys n:o 36 laiksi ri-
koslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n
muuttamisesta ”
- 4) Hallituksen esitys n:o 39 laiksi ato-
mivastuulain muuttamisesta ”
- 5) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 24
laeiksi elinkeinotulon verottamisesta an-
netun lain ja verotuslain muuttamisesta 941

Pöydällepanoa varten esi- tellään:

- 6) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö
n:o 12 sen johdosta, että eduskunnan tie-
toon on saatettu asetus kehityksimaista pe-
räisin olevien tavaroiden tulli- ja tuonti-
maksuetuuksista annetun asetuksen
muuttamisesta (A n:o 30/1988 vp.) 949
- 7) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 10 hallituksen esityksestä laiksi val-
tioneuvoston oikeudesta luovuttaa eräät
valtion teollisuuslaitokset perustettaville
osakeyhtiöille annetun lain muuttamises-
ta (HE n:o 15) ”

Siv.

- 8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 11 hallituksen esityksen johdosta
laiksi leimaverolain muuttamisesta (HE
n:o 20) 949
- 9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 12 hallituksen esityksen johdosta
laiksi tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n
muuttamisesta (HE n:o 21) ”

Puhetta johtaa puhemies S o r s a.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
edustajat Ahde, Andersson, Antvuori, Björk-
strand, Dromberg, Hautala, Huuhtanen, Iko-
nen, Jaakonsaari, Jouppila, Järvenpää, Jäät-
teenmäki, Karkinen, Kauppinen, Lapiolahti,
Laurila, P. Leppänen, Lindroos, Mönkäre,
Paasio, Puisto, Puska, Rehn, J. Roos, Saapun-
ki, Sasi, Sillanpää, Skinnari, Soininvaara, Täh-
kämaa, Wahlström, Vastamäki, Wasz-Höckert
ja Vähänäkki.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed.
Ahde.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päi-
västä yksityisasioiden takia edustajat Björk-
strand, Järvenpää, Sasi ja Wahlström, kuluva
huhtikuun 7 päivään sairauden vuoksi ed. P.
Leppänen ja yksityisasioiden takia ed. Saapun-
ki sekä 27 päivään sairauden vuoksi ed. Hau-
tala.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 33, 34, 42, 44—47, 49, 56—58, 61, 71, 73 ja 85. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Korttesalmi: Herra puhemies! Ilmoitan suuren valiokunnan jäsenille, että suuri valiokunta kokoontuu huomenna normaaliin aikaan kello 13. Käsiteltävänä on 9 asiaa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto sosiaalivaliokunnalta

1) Hallituksen esitys n:o 34 Luxemburgin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto lakivaliokunnalta

2) Hallituksen esitys n:o 35 kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

lakivaliokuntaan

3) Hallituksen esitys n:o 36 laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta

4) Hallituksen esitys n:o 39 laiksi atomivastuulain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! On myönteistä, että hallitus on vihdoin saanut eduskuntaan esityksen atomivastuulain uudistamisesta. Sen sijaan kielteistä on, että tämäkään atomivastuulain uudistusehdotus ei sisällä periaatetta ydinvoiman todellisten riskitekijöiden vastuunotosta. Nimittäin tässä atomivastuulain ehdotuksessa sähkön tuottajan vastuu nousisi nykyisestä 42 miljoonasta markasta 100 miljoonaan erityisnosto-oikeutta onnettomuustapauksissa. Tiedämme, että yksinomaan Harrisburgin onnettomuus, jota pidetään julkisuudessa vain ”läheltä piti”-tilanteena, maksoi 5 miljardia markkaa kaikkine jälkiseuraamuksineen ja Tshernobylin kustannukset Neuvostoliitossa on arvioitu noin 70 miljardiksi markaksi. Pelkäämme Ruotsissa parintuhannen kilometrin päässä arvioitiin Tshernobylin onnettomuudesta koituneen kustannuksia 600 miljoonaa markkaa.

Joissakin maissa Suomesta poiketen on käytännössä vastuu lähes rajoittamaton näistä onnettomuustapauksista. Sellainen lainsäädäntö on voimassa jo Saksan liittotasavallassa, Sveitsissä ja Japanissa. Tällaiset vastuujärjestelyt luonnollisesti vaikuttavat ydinenergian hintaan, ydinenergian kannattavuuteen ja ydinenergian asemaan muihin energiamuotoihin nähden. Tuntuu turhalta, että tämän tyyppisellä atomivastuun rajoittamisella ydinvoimaa subventoidaan, ja varsinkin erikoiselta tuntuu, kun ydinvoiman vaarattomuutta usein vakuutellaan. Minkä takia kuitenkin halutaan tällä tavalla lailla rajoittaa ydinvoimasta aiheutuvia riskejä tai niistä kannettavaa vastuuta? Sen lisäksi Suomessa on hyvin vahva omaisuuden suoja, ja ne piirit, jotka yleensä rakastavat omaisuuden suojasta puhumista, tuntuvat vaikennevan silloin, kun puhutaan siitä omaisuuden suojasta, joka koski omaisuutta ydinenergiavahinkotapauksissa. Yksityisen kansalaisen kannalta on erittäin arveluttavaa, että vastuu ydinonnettomuuksista on tällä tavalla lainsäädännössä rajattu.

Arvoisa puhemies! Asia on mielestäni niin tärkeä ja vaatii sen verran enemmän paneutumista myös tässä lähetekeskusteluvaiheessa, että ehdotan asian siirtämistä käsiteltäväksi ensi tiistaina pidettävään täysistuntoon.

Puhemies: Kun asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, asia on jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haavisto ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Haaviston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

5) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 24 laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotuslain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Helle: Herra puhemies! Valtiovarainministerillä, joka tänään on salissa toisin kuin viime viikolla, kun keskusteltiin valtiontalouden eräistä ongelmista, saattaa olla sellainen virheellinen käsitys, että SKDL:n eduskuntaryhmä ilman muuta hyväksyisi hallituksen elinkeinotulon verottamista koskevan lakiesityksen. Mutta erehtyminen on mahdollista myös ministerille.

Valiokuntaan on ehditty lähettää jo hallituksen esitys, jolle vaihtoehtoksi tarjoamme nyt käsittelyssä olevaa aloitetta. Hallituksen esitystä on meidän suuntaamme tehty tykö viittamalla siihen, että hallituksen esitys laajentaisi veropohjaa yritysten kohdalla. Vastustaessamme hallituksen esitystä me olisimme muka yritysten verotuksen lisäämistä vastaan. On eittämättä absurdi ajatus, että Holkerin hallitus olisi lisäämässä yritysverotusta ja että me kansaneduskraatit panisimme vastaan.

Maailma ei kuitenkaan ole niin absurdi kuin sen eräät demagogit saavat kuulostamaan. En-

sinnäkään Holkerin hallitus ei lisää yritysten verotusta. Sen, mitä se on yhdessä kohdassa panevinaan verolle, se toisessa kohdassa toisella lailla peruuttaa. Veropohja voi laajentua, mutta verokertymä ei lisäännä, sillä yritysten verokantaa alennetaan.

Toisekseen hallituksen ehdottamat veropohjan laajennukset eivät ole kaksisia. Niillä ei kannata retostella. Näihin yksityiskohtiin en tässä syvenny. Perustelut löytyvät aloitteesta.

Herra puhemies! Hallituksen esitys ja hallituksen verolinja on kuitenkin toisella tapaa puutteellinen ja vajavainen. Pitkin matkaa olemme korostaneet, että ympäristön säästämiseksi tarvitaan myös kieltoja ja normeja täydentäviä veroja tai maksuja. Sosiaalidemokraatit ovat suhtautuneet ympäristömaksuihin vastahakoisesti. He ovat pelänneet, että vähäinen saastemaksu olisi saastuttamislupa. Ehkä tämä vanhakantaisuus on vilpittöntä. Mutta valitettavasti se on lyhytnäköistä ja osoitus ajatuksen köyhyydestä. On päästöjä, joita ei saada kuriin vain kielloilla ja normeilla, vaan lisäksi tarvitaan maksuja ja veroja, jotka täydentävät tulosta. Kaikkea elinkeinotoimintaa ei voida kieltää. Täytyy käyttää myös taloudellisia pakotteita, jotta päästään mahdollisimman saastettomaan ympäristöön ja tulevaisuuteen.

SKDL:n lakialoitteessa on ehdotus eräistä ympäristöveroista. Toivomme ja edellyttämme, että valtiovarainministeri ja valtiovarainvaliokunnan enemmistö niiden pohjalta neuvottelisivat kanssamme uudenlaisen elinkeinoverolain säätämisestä. Hallituksen esityksestä ei tässä mielessä ole käsittelyn pohjaksi.

Ed. Ahde merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen elinkeinotulon verottamisesta, joka on suurin piirtein saman sisältöinen kuin viime syksynä yksivuotiseksi äänestetty verolaki. Tältä osin ei ole otettu huomioon sitä kritiikkiä, jota esitimme lakia silloin säädettäessä. Voimassa ovat edelleen samat seikat, jonka takia oppositio ei nähnyt mahdolliseksi äänestää lakia pysyvänä voimaan. Sen ohella, että meillä oli silloin vastaehdotus hallituksen lakiesitykselle, olemme tehneet nyt uuden esityksen, entistäänkin paremman vastaehdotuksen, jossa meillä on nyt tarjottavana parhaat ympäristöverot, mitä Suo-

men eduskunnassa on koskaan esitetty elinkeinonharjoittajan maksettavaksi siltä osin, että saadaan saastuttaminen ja ympäristön pilaaminen kannattamattommaksi.

Olemme ehdottaneet veroja käytetystä vedestä sillä perusteella, että tähän saakka Suomen luonnonvaroihin kuuluvaa vettä on vapaasti saanut ottaa tuotantoprosesseihin, veden laatua on saanut huonontaa ja sen jälkeen veden on saanut huonompilaatusena palauttaa jälleen luontoon. Me tiedämme, että tällä prosessilla vesiä ei saada puhtaaksi, mutta tällä tavalla voidaan kuitenkin pyrkiä siihen, että vettä käytetään vähemmän ja veden laatua huononnetaan vähemmän, koska veden laadun huonontaminen on kannattamatonta.

Haluamme myös otsonikerrosta tuhoavat aineet verolle, ei vain nämä kloorifluorihiilivedyt, vaan myös muut aineet, jotka tuhoavat otsonikerrosta. Tältä osin emme pidä hallituksen nyt antamia esityksiä näistä fluorihiilivedyistä vapautumisesta tarpeeksi nopeana etenemisenä siihen suuntaan, mikä on oikea suunta kuitenkin, mihin pitää edetä. Panemalla nämä otsonikerrosta tuhoavat aineet verolle uskomme, että voidaan päästä nopeampaan ilman saastuttamisen lopettamiseen ja ilmakehän saastuttamisen lopettamiseen.

Haluamme säätää myös haitallisten aineiden ilmaanpäästöveroja. Lännestä tulevat kysymykseen hiilidioksidit ja typen oksidit ja rikkidioksidit. Haluamme säätää kloorin vesistöönpestöveron. Tämähän ei ole mitenkään uusi vero tai uusi veroidea. En tiedä mitään maata, jossa sitä toteutettaisiin, mutta Ruotsissa on valmisteillaan esitys, jossa myös halutaan panna nämä myrkylliset klooriyhdisteet verolle. Ruotsissa näyttää kloorin veteenpäästön hinnoittelu olevan luokkaa viisi kruunua kilolta. Me ehdotamme hintaa kymmenen markkaa kilolta. Tältä osin me ehdotamme ankarampia kloorinpestöveroja kuin Ruotsissa mahdollisesti ehdotetaan. Pidämme tätä ongelmaa myös hyvin vakavana. Näemme, että nämä aineet ovat myrkyllisiä. Ehdotamme myös eräiden muiden haitallisten aineiden veteenjättämistä verotettavaksi.

Mitä tulee torjunta-aineisiin, niin näemme, että niiden avulla vain ongelmaa siirretään lajist toiseen. Uskomme, että torjunta-aineiden yleisellä verottamisella voitaisiin käydä biologisempaan ja luonnonmukaisempaan torjunta- taisteluun ns. syöpäläisiä ja rikkaruohoja vastaan.

Herra puhemies! Näillä veroilla haluamme koottavaksi valtiolle yli miljardi markkaa. Niin olemme hinnoitelleet nämä verot. Uskomme, että nämä rahat voitaisiin käyttää ihmisten eläinten hyvinvoinnin parantamiseen ihmisten yhteiskunnassa ja eläinten luonnossa sillä tavalla, että voitaisiin rakentaa asumissijoja ihmisille; eläimethän, jos saavat siihen tilaisuuden, rakentavat omat asuntonsa.

Herra puhemies! Tuntuu kohtuuttomalta, että sosialidemokraattisessa puolueessa SKDL:n yhteistyökyky ja -halu ollaan panemassa puntariin jollakin sillä tavalla, miten SKDL suhtautuu täällä eduskunnassa äänestettäessä tästä nyt käsillä olevasta lakiesityksestä. Halutaan, että SKDL:n pitää osoittaa vasemmistoyhteistyöhalua sopimalla tai äänestämällä sellaisen lakiesityksen puolesta, josta äärioikeisto, kokoomus, ja sosialidemokraatit ovat sopineet. Siinä ei ole kuunneltu oppositiorhymiä eikä ole käyty neuvotteluja siitä, että tämä laki saataisiin paremmaksi. On esitetty sosialidemokraattisessa lehdistössä myös paljon sellaista kritiikkiä, että SKDL jollakin tavalla vastustaa yritysten verottamista, kun se ei ole valmis hyväksymään näitä lakeja pysyvinä. SKDL haluaisi paremmat pysyvät lait kuin mitä nyt on käsittelyssä, eikä SKDL suinkaan vastusta niitä esityksiä, joilla tähdätään tässä pitkään jatkuneessa noususuhdannevaiheessa esimerkiksi yritysten voittojen leikkamiseen elinkeinoverotuksen perustaa laajentamalla. Mutta on selvää, että elinkeinoverotuksen perustaa ei laajenneta tällä nyt käsillä olevalla lailla. Kouri-nimisen keinottelijan myyntivoitot, joita on syntynyt yhteiskunnassamme viime viikkoina, eivät joudu verolle nyt käsiteltävänä olevan lain puitteissa, ja siinä mielessä tätä lakia voitaisiin eduskuntakäsittelyssä edelleen parantaa siihen suuntaan, että myyntivoitoja verotettaisiin erillisenä tulolähteenä niin, että ne todella joutuisivat verolle eikä niistä voisi vähentää muita tulonhankkimisesta aiheutuvia kustannuksia, niin kuin niistä nyt voi vähentää hallituksen esityksen mukaan yleisesti vähennettävissä olevat kustannukset. Käytännössä yritykset eivät siis joudu luovutus- ja myyntivoitoistaan verolle.

Ministeri Liikanen, väitän, että yritykset eivät yleisesti joudu myynti- ja luovutusvoitoistaan verolle. Väitän, että tämä laki ei saa aikaan sitä, että yritysten verotusta tältä osin kiristettäisiin, koska yrityksille jää tiettyä kuluvarantoa vähennettäväksi myyntivoitoista ja luovutusvoitoista, ja käytännössä sillä tavalla voidaan näitä veroja välttää.

On esitetty julkisuudessa sellaista mahdollisuutta, että nämä myynti- ja luovutusvoitot pantaisiin lähdeverolle. Tämä on huomattavasti myönteisempi kannanotto kuin se, että säästöjen korot pantaisiin lähdeverolle. Siinä muodossa kuin Suomen Pankin pääjohtaja Kullberg näyttää eilen esittäneen säästöjen korkojen lähdeverottamista 15 %:n suuruisena, niin haluan huomauttaa, että se on hämmästyttävä ehdotus, merkitsee erittäin laajamittaista tulonsiirtoa omistaville ja hyvätuuloisille piireille Suomessa ja poikkeaa selvästi alaspäin siitä, mitä valmistelussa valtion komitealaitos on tästä asiasta tuottanut ehdotuksen. Tämä Suomen Pankin pääjohtaja Kullbergin ehdotus on hämmästyttävällä tavalla suurituloisia suosiva ehdotus eikä voida ajatella, että Suomen Pankin politiikka muissaakaan asioissa olisi uskottava sen jälkeen, kun...

Puhemies: Pyydän edustajaa palaamaan käsiteltävään asiaan.

Puhuja: Herra puhemies! Puhun lähdeveroista, jotka liittyvät olennaisella tavalla nyt käsiteltävänä olevaan lakiin ja jotka ovat vaihtoehtoisia esityksiä sille, mitä hallituksen esityksessä on esitetty, ja jotka sitä paitsi on julkisessa keskustelussa myöskin esitetty vaihtoehtoisina tapoina verottaa niitä veroja, joita hallituksen lakiesityksen mukaan tässä yhteydessä ei veroteta, eli lähinnä myynti- ja luovutusvoittoja. Herra puhemies, Suomen Pankin pääjohtaja on tehnyt ehdotuksen, joka ei ole lainkaan uskottava ja saattaa pankin toiminnan kyseenalaiseen valoon. Pankki näyttää olevan Suomessa suurituloisten ja rikkaiden asianajaja ja toivoin sinkin, että puhemies Sorsa menisi sinne pankkiin, sitten kun hän sinne menee, puolustamaan pienen ja köyhän ihmisen asiaa. Tällaisia lähetekeskusteluterveisä puhemiehelle haluaisin tässä yhteydessä antaa edelleenkin asiaan liittyen.

Herra puhemies! Tämä lakialoite, jonka SKDL:n eduskuntaryhmä on esittänyt, on niin kuin edellä mainitsin, paras ympäristöverolaki-aloite, joka Suomen eduskunnassa koskaan on esitetty, ja toivonkin, että ne ryhmät, jotka ovat ympäristön puolustamisen kannalla, antavat tukensa tälle lakiesitykselle. Muistutan tässä yhteydessä sosialidemokraattisen puolueen puheenjohtajan Pertti Paasion viime syksynä käyttämää budjettipuheenvuoroa, jossa hän selvin sanoin ilmaisi tukensa ympäristön säilyttämiseksi ja oli huolestunut niistä tuotantoprosesseista, joilla ympäristöä saastutetaan. Halli-

tus ei kuitenkaan ole pystynyt huolimatta siitä, että puheenjohtaja Paasio on nyt ministerinä, tuomaan lakiesityksiä tämän sisältöisinä. Toivoisin, että nyt kun vaihtoehtoja eduskuntakäsittelyssä on hallituksen lakiesitykselle, myöskin siirryttäisiin sanoista tekoihin ja ruvettaisiin puolustamaan ympäristöä tukkumittaista saastuttamista vastaan, mitä tuotantoprosessit tänä päivänä meidän teollisessa yhteiskunnassamme ovat.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Ed. Seppänen kyseli, tulisiko kannatusta tämän laatukselle lakialoitteelle. Minä voin vakuuttaa, että vihreitten taholta sitä tulee, ja omasta puolestani haluan onnitella SKDL:ää tästä lakialoitteesta. Se on varsin paikallaan.

Ed. Seppänen totesi puheenvuorossaan, että hän ei tiedä, olisiko missään klooripäästöille asetettu veroja. Minä voin kertoa, että Saksan liittotasavallassa on olemassa halogeenipäästövero ja kloori alkuaineena kuuluu alkuaineryhmään halogeenit, eli sillä tavalla siellä on jo ennakkotapausvero tulossa voimaan ensi vuoden alusta. Kuitenkin on muistettava tässä yhteydessä se, että pienimolekyylisiä klooriyhdisteitä, jotka ovat erittäin myrkyllisiä, ei edes verojen nojalla saa luontoon laskea. Siitä olemme ehkä samaa mieltä, että kysymys on niin vaarallisista yhdisteistä, että niitä ei kerta kaikkiaan saa luontoon laskea. Merkittävää on se, että nykyisessä vesioikeuskäsittelyssä niihin ei kiinnitetä edes mitään huomiota. Niitä saa aivan vapaasti laskea luontoon. Tältä osin tarvitaan kieltolaki, ei verotuslakia.

Ed. Virolainen: Herra puhemies! Vaikka ed. Seppänen hyvin vuolaaseen tapaansa yritti puolustella aloitteitaan, minä päinvastoin kuin ed. Pulliainen en tullut vakuuttuneeksi siitä, että tällä tavalla voitaisiin luontoa suojella. Jos tulee joku kansainvälinen rikas firma, sen kannattaa maksaa niitä veroja, joita ed. Seppänen nyt suunnittelee, ja laskea myrkyjä luontoon. Eikö olisi parempi, että sellaiset vaaralliset päästöt kerta kaikkiaan kiellettäisiin, ettei niitä rahalla saisi ostaa? Eikö se olisi, ed. Seppänen, parempi keino?

Valtiovarainministeri Liikanen: Herra puhemies! Ed. Helteelle haluaisin vain vastata sen verran, että en todellakaan kokemuksenkaan valossa pidä itsestään selvänä sitä, että SKDL kannattaisi suuryhtiöiden verotuksen

laajentamista. Se, mitä toivon, on, ettei SKDL periaatteellisista syistä pitäisi sitä kuitenkaan aivan mahdottomana.

Ed. Helle (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Virolaiselle toteaisin, että jos hän kuvittelee, että esityksemme on vain saasteiden verollepano, niin siitä ei ole kysymys. Olemme esittäneet hyvin monessa yhteydessä, että on asetettava myös päästörajoja. Mutta on itsestään selvää, että tämä verotussysteemi on sen lisäksi erittäin hyvä täydentävä keino. Kaiken lisäksi se toisi vielä rahaa Liikasen kassaan.

Ministeri Liikaselelle toteaisin tässä yhteydessä, että hänen tapansa kääntää asioita on erittäin joustavaa ja verbaalisesti erittäin kunnioitettavaa, mutta tosiasiahan on kuitenkin se, että me olemme jatkuvasti korostaneet elinkeinoelämän verotuksen laajentamista ja todenneet, että siinä on erittäin suuria aukkoja ja että hallituksen esitykset eivät oleellisesti ole muuttaneet tilannetta aiempaan verraten.

Olemme siis vaatimassa parempaa verotusta, johdonmukaisempaa ja oikeudenmukaisempaa verotusta, sellaista verotusta, mistä hallitus verouudistusta tehtäessä on puhunut, eli että kaikki tulot pannaan samalle viivalle ja verotetaan samalla asteikolla. Tästä ei ole nyt kysymys hallituksen esityksissä. Olemme kritikoineet tapaa, jolla verouudistusta ja siihen kuuluvia esityksiä on tehty, sitä että ei edes haluta neuvotella opposition kanssa ja ottaa huomioon opposition näkökulmia. Siinä mielessä emme ole valmiita hyväksymään mitä tahansa, mitä meille eteen kannetaan.

Valtiovarainministeri Liikanen: Herra puhemies! Ongelma oikeastaan onkin tuossa, mitä ed. Helle sanoi. Ed. Helle puhui opposition yhtenäisyydestä ja oppositiosta kokonaisuutena, mutta kun keskustapuolue haluaa yritysverotusta selvästi keveämmäksi ja SKDL selvästi kireämmäksi, niin miten näitten molempien kanssa voi yhtä aikaa asiasta neuvotella?

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viittaan äskeiseen ed. Virolaisen puheenvuoroon ja viime viikolla ed. Väyrysen täällä pitämään puheenvuoroon. Ed. Väyrynen esitti viime viikolla, että hän on viimekesäisessä keskustapuolueen puoluekokouksessa asettunut voimakkaasti kannattamaan haittaveroja, ja antoi ymmärtää samalla, että se

olisi Suomen keskustan yleinenkin kanta ja Suomen keskusta kokonaisuudessaan olisi ainkin periaatteellisella tasolla tällä kannalla. On mielenkiintoista nähdä nyt, että kun ed. Seppänen tuo tänne konkreettisen esityksen näin lyhyen aikaa sen jälkeen, kun Suomen keskustan puheenjohtaja on tällaisen kannan esittänyt, niin heti silloin kun Suomen keskusta konkreettisesti kerran taas joutuu vastaamaan puheistaan, niin vastaus on tuon tyyppinen kuin ed. Virolainen äsken esitti.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toteaisin suurin piirtein samaa kuin ed. Paloheimo, että vastasin ed. Väyrykselle perjantain keskustelussa hyvin samanlaiseen tilanteeseen ja silloin totesin, että tänne täytyy tuoda koepallot ja testata, missä se Suomen keskustan haittaverorajasynteesi kulkee. Nyt se on sitten nähty, missä se kulkee.

Itse haittaverosta toteaisin, että Saksan liittotasavallasta on olemassa niistä kokemuksia ja harvinaisen selvällä järjestelmällä: On olemassa tietyt päästöraajat, joita ei voi ylittää. Sitten on se sallittava alue, jolla pelataan haittaverolla elikkä tehdään saastuttaminen kannattamattomaksi. Saksan liittotasavallassa tämä järjestelmä on purrut. Siellä ovat mm. klooripäästöt aivan toisella tasolla, positiiviseen suuntaan, kuin Suomessa.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On olemassa laillisia päästöjä ja laittomia päästöjä. Meidän täytyy tehdä laittomiksi sellaiset päästöt, joita luonto ei lainkaan kestä. Mutta me emme voi koko tuotantoa lopettaa yhteiskunnassamme. Se on yhteiskunnallista toimintaa. Siltä osin kuin päästöt ovat laillisia, me kannatamme niiden verottamista sen takia, että saastuttaminen olisi kannattamattomampaa kuin se tänä päivänä on. Ed. Virolainen, ne suuryritykset voivat tänä päivänä tulla tänne Suomeen ja ilmaiseksi saastuttaa ympäristöämme. Me haluaisimme, että jos ne tekevät näitä laillisia toimintoja, joihin viranomaiset antavat niille luvan, niin ne siitä huolimatta, että ne ovat laillisia, olisivat kannattamattomampia. Tämä on minun mielestäni saasteverojen idea, minkä ohella haluamme ottaa käyttöön myös resurssiverotuksen.

Ministeri Liikaselelle sanoisin, että SDP on hallituksessa pettänyt sellaisen asian, jolla ajetaan yritysverotuksen tosiasiallista kiristämistä. SDP on hallituksessa ajanut läpi osingonsaajien

näkökulmasta asiaa tarkasteltuna maailman edullisimman yhtiöveron hyvitysjärjestelmän. Tämä ei ole, ministeri Liikanen, mikään erityisen suuri vasemmistolainen saavutus, ajaa hallituksessa läpi eduskunnan kautta maailman edullisin yhtiöveron hyvitysjärjestelmä, joka suosii suurituloisia ja rikkaita.

Sen lisäksi nyt käsillä oleva laki elinkeinotulon verottamisesta on lepsu eikä sosialidemokraattien puolue näytä siinä saaneen läpi sellaisia ajatuksia, jotka varmasti johtaisivat verotuksen lisääntymiseen yrityssektorilla, kun yritysten luovutus- ja myyntivoitot eivät mene verolle...

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. P e k k a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Liikasen puheenvuoron johdosta vain totean, että hän on joko kuullut väärin taikka sitten ehkä hän ei ole ihan ymmärtänyt oikein meidän sanomaamme yritysverotuksen osalta. Me emme, ministeri Liikanen, ole suinkaan vaatineet kevennettäväksi yritysveron koko taakkaa vuoden 1987 tasosta, mutta emme liioin hyväksy sen kiristämistä siihen tapaan, mitä hallitus nyt suorittaa tänä vuonna, sadoilla miljoonilla markoilla kiristää verotusta viime vuoteen verrattuna.

Meidän kantamme, ministeri Liikanen, on ollut se, että vuoden 1987 reaalilla tasolla tuo verotaakka pitäen verorasite pitää jakaa oikeudenmukaisemmin erikokoisten ja työvaltaisuudeltaan erilaisten yritysten kesken niin, että pieniä ja keskisuuria helpotetaan ja suurten yritysten verotaakkaa tuntuvasti aiemmasta tasosta kiristetään, (Ed. Zyskowitz: Sehän on hallituksen linja!) — niin kuin kieltämättä hallituksen tälle vuodelle esittämässä eräissä lakiesityksissä tapahtuikin. Niiltä osinhan me olemmekin olleet hallituksen esitysten takana viime syksynä täällä tapahtuneessa lakien käsittelyssä.

Ed. H e l l e (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toteaisin ministeri Liikasel, että me käsittelemme nyt juuri SKDL:n taholta tehtyä lakiesitystä, joka koskee elinkeinoverotusta lähinnä haittaveronäkökulmasta. Tämä on aivan selvä kädenojennus SKDL:n taholta hallitukseen päin. Haluamme yhteistoimintaa tämän tapaisten asioiden viemisessä eteenpäin, jotka tuovat ensinnäkin myös valtion kassaan rahaa ja toisekseen, mikä on tärkeämpää, turvaavat elollisen olemisen tällä maapallolla paremmin kuin tämänhetkinen meno turvaa. Siinä

mielessä olemme erittäin valmiita yhteistoimintaan.

Mutta totean, että se, mikä hallituksen esitys näistä asioista oli, on tehty nimenomaan teollisuuden ja demareitten kompromissina taikka jommankumman sanelun mukaan, mutta meidän näkökulmastamme se on tehty hyvin pitkälti teollisuuden tahdon mukaan, vaikka teollisuus toisaalta on arvostelemassa ja arvostelevalaan sitä. Me väitämme, että olette kuulleet näitten esitysten tekemisessä paljon enemmän oikeistoa kuin vasemmistoa, ja siitä me teitä arvostelemme ja toivomme keskustelua näistä asioista, jotta päästäisiin parempiin esityksiin ja parempiin tuloksiin tulevina vuosina.

Ed. E. A h o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Paloheimolle toteaisin, että kyllä keskusta on valmis pohtimaan moniakin keinoja ympäristöverotuksen kehittämiseksi. Haittaverot ovat yksi mahdollisuus, joka on selvitettävä, ja me omalla suunnallamme teemme työtä haittaverojärjestelmien kehittämiseksi. Mutta jo ennen sitä on mielestämme tehtävä ratkaisut liikevaihtoverotuksen poistamiseksi ympäristönsuojeluinvestoinneilta. On aivan järjetöntä se, että esimerkiksi tehdaslaitoksen rakentaminen on mahdollista miltei liikevaihtoverottomasti, mutta siihen liittyviä ympäristöinvestointeja, olivat ne sitten savukaasujen puhdistuslaitteita tai jätevedenpuhdistamoita, verotetaan liikevaihtoverolla. Tämä on täysin järjetöntä ja tästä on päästävä pois mahdollisimman nopeasti ja toivomme, että hallitus ensi syksyyn mennessä löytäisi esitykset eduskunnalle.

Mitä tulee sitten ministeri Liikasen puheenvuoroon keskustan yritysverokannoista, niin ehkä on syytä muistuttaa siitä, että me hyväksyimme täällä eduskunnassa hyvin monia hallituksen esittämiä suuriin yrityksiin kohdistuvia kiristystoimenpiteitä, mm. yhtiöveron hyvitysjärjestelmän keskeiset periaatteet. Samoin olemme valmiit hyväksymään varastovarauksen supistuksen. Mutta emme olleet valmiit hyväksymään niitä toimenpiteitä, joilla pienten työvaltaisten yritysten verotaakkaa kasvatettiin. Siinä suhteessa meillä oli hallituksen linjasta poikkeava kanta.

Valtiovarainministeri L i i k a n e n: Herra puhemies! Ehkä ihan viimeisen kerran tänään tästä aiheesta vain se, että kyllä, ed. Helle, hallituksen asian valmistelussa kuultiin monia niitä asiantuntijoita, joita SKDL:ssä on yleensä käy-

tetty asiantuntijoina, mutta en ole varma, onko SKDL:n oma eduskuntaryhmä kuullut heitä tämän asian yhteydessä.

Kiistan tosiasia vain on se, että jos yritysveropohjan laajentamista merkitsevä esitys äänestetään yksivuotiseksi, niin ei se nyt ainakaan lisää yritysverotuksen tuottoa. Pikemminkin tekee senkin tuoton lyhytaikaisemmaksi. Jos me katsomme veropolitiikan historiaa 1970-luvun lopun jälkeen, niin käytäntö on ollut se, että jokainen vuosi on merkinnyt uutta kevennystä. Nyt kun kerran saataisiin pohjaa laajemmaksi, niin sekin tehtäisiin vain tilapäisesti.

Mutta ei tästä kannata kiivailla enempää. Toivon kuitenkin, että esimerkiksi SKDL kunnioittaisi jossain määrin omia periaatteitaan. Sekin auttaisi tämän asian eteenpäin viemistä.

Ed. Virolainen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustajien Paloheimo ja Pulliainen puheenvuorojen johdosta sanoisin, että minähän menin puheenvuorossani pitemmälle kuin heidän viittauksensa meidän puheenjohtajamme puheenvuoroon. Minä sanoin, että minä en tullut vakuuttuneeksi, että tämä ed. Seppäsen esittämä systeemi yksin tätä asiaa ratkaisee, vaan meidän täytyy ruveta asettamaan ehdottomia kieltoja, niin kuin freonien käyttöön nähden hallitus viime viikolla asetti. Silloin me pääsemme nopeasti siihen, ettei vaarallisia aineita saa laskea luontoon edes rahan voimalla. Tästä on turhaa lähteä hakemaan keskustapuolueen kielteistä kantaa ympäristönsuojeluun. Päinvastoin me silloin jo, kun olimme hallituksessa, olimme tavattoman innokkaita ympäristönsuojelijoita, ja nyt, kun olemme oppositiossa, niin olemme kahta kertaa innokkaampia. (Ed. Zyskowiec: Ainakin puheissa!) Tulkaa mukaan kaikki!

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Virolaiselle edelleen: Tässä ei ole nyt kysymys niistä ehdottomista kielloista. Sitten kun te tulette esittämään ehdottomia kieltoja ja sitten kun te tulette esittämään ympäristöinvestointien liikevaihtoveropauksia, niin kyllä me sitten kannatamme niitäkin. Nyt tässä tapauksessa on kysymys yksinomaan haittaveroista, ja ymmärsin ed. Virolaisen puheesta, että te ette ole niiden kannalla. (Ed. Virolainen: Se on väärin ymmärretty!) Mutta toivottavasti minä olen ymmärtänyt väärin.

Haittaveroja me olemme puolustaneet seuraavista syistä. Mainitsen ne nyt lyhyesti.

Useimpien päästöjen kohdalla on käytännössä mahdollonta päästä sataprosenttisiin kieltoihin. Se on realismia.

Edelleen on aika vaikea löytää sellaista prosenttia, joka olisi ehdottomasti parempi kuin jokin muu. Ei sellaista prosenttilukua olekaan, jonka yläpuolella päästöjen haitoista päästäisiin kokonaan eroon ja alapuolella ne toimisivat täysillä. Tästä syystä haittaverot ovat erittäin hyvä, joustava systeemi useampien päästöjen kohdalla, täydennettynä ehdottomilla kielloilla.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Me olemme tehneet, jos ajatteleme tätä asiaa vasemmiston näkökulmasta, parempia ehdotuksia elinkeinotuloverolaiksi kuin hallitus on esittänyt. Me olemme lakiehdotuksen perustelujen mukaan ehdottaneet luovutusvoittoveron määrätymisen perusteita muutettavaksi niin, että myös yritykset joutuvat myyntivoitoista verolle, vaihto-omaisuuden varastovarauksen poistamista kokonaan, luottotappiovarauksen supistamista enemmän kuin hallitus esittää, poistojen perusteiden muuttamista yleisesti niin, että ne vastaavat käyttöomaisuuden todellista kulumista, investointivaroista, tutkimusvähennyksistä ja konserniavustuksista luopumista kokonaan sekä työvaltaisia aloja suosivan toimintavarauksen käytön laajentamista.

Nämä ovat paljon parempia esityksiä kuin mihin sosialidemokraattinen puolue on ollut valmis. Me pidämme näitä esityksiä vasemmistolaisempina esityksinä kuin mitä sosialidemokraattinen puolue on esittänyt ja olemme niiden kannalla.

Sen ohella, jos palataan tämän lain yleiseen käsittelyyn, olemme ehdottaneet ympäristöveroja. Me emme saa ympäristöveroja täällä eduskunnassa, kun hallitus ei halua, käsittelyyn millään muulla tavalla kuin tekemällä lakialoitteen, joka käsitellään yhtä aikaa hallituksen lakialoitteen kanssa. Tämän me nyt olemme tehneet ja me puolustamme tätä lakialoitusta. Me olemme valmiita muiden oppositior ryhmien kanssa laatimaan sellaisen ympäristölainsäädännön aloitteiden verkoston, jolla hallitus kiedotaan ympäristölakialoitteisiin ja sillä tavalla pakotetaan ottamaan nämä asiat huomioon. En pidä ollenkaan mahdollmana sitä, että jos hallitus ei tuo parempia ympäristölakiesityksiä eduskuntaan, että me oppositiossa jälleen pää-

dymme yksivuotisen lain kannalle tässä kysymyksessä saadaksemme nämä ympäristökysymykset myös ensi vuonna uudelleen käsitteilyyn ja mitataksemme sen, onko hallituksessa valmiutta todelliseen ympäristölainsäädäntöön.

Sen ohella me olemme valmiita tukemaan kaikkia sen suuntaisiakin esityksiä, joita tässä meidän aloitteessamme nyt on tuotu esille, ja uskomme, että lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme olemaan myös hallituksen esitysten sitä tarkoittavien pykäläesitysten kannalla. Mutta sitten kun tulee ympäristöasioissa tosi kysymykseen, me saatamme joutua äänestämään tämän lain jälleen yli seuraavien valtiopäivien.

Ed. Laine: Herra puhemies! Minulla on kädessäni Huhtamäki-yhtymän Rumpu-lehti, jossa tarkastellaan Huhtamäki-yhtymän tilinpäätöstä ja tuloksia kahden viime vuoden osalta. Siitä selviää mm., että voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja vuonna 1987 oli 197 miljoonaa markkaa mutta viime vuonna 521 miljoonaa. Niinpä siinä kerrotaan, että muutos on 164,5 % plussaa. Sitten sanotaan, että nettovoitto oli edellisenä vuonna 76 miljoonaa, viime vuonna 91 miljoonaa, kasvua noin 20 %. Vielä sanotaan, että osinkoa ehdotetaan jaettavaksi 13 % sekä ylimääräistä osinkoa 3 % poikkeuksellisen suurten myyntivoittojen johdosta.

Herra puhemies! Me olemme demokraattisen vaihtoehdon piirissä sitä mieltä, että ed. Seppäsen lakialoite menee pidemmälle suurten yritysvittojen verottamisessa ja toisaalta suosii enemmän ympäristönsuojelutoimia, kuten täällä on kerrottu, kuin hallituksen esitykset tarkoittavat. Siksi me tulemme tukemaan ed. Seppäsen lakialoitteen mukaisia ehdotuksia. Saatamme jossakin yksityiskohdassa mennä vielä pidemmälle, kun asian käsittely jatkuu.

Ed. Tiuri: Herra puhemies! Ed. Seppäsen aloite on minusta kuitenkin aika ristiriitainen. Ensinnäkään yrityksethan eivät tietenkään mitään veroa lopullisesti maksa, vaan sen maksavat asiakkaat ja kuluttajat, joten esitys nostaa elinkustannuksia Suomessa, kun puhutaan esimerkiksi hiilidioksidin ilmaanpäästöverosta, typen oksidien ilmaanpäästöverosta, rikkidioksidin ilmaanpäästöverosta jne., koska se nostaa energian hintaa. Lisäksi kaikista äsken mainitsemistani päästöveroista pääsee eroon, jos saa rakentaa ydinvoimalaitoksen. Kysynkin nyt ed. Seppäselä: Onko mahdollista, että yritykset

saavat luvan rakentaa ydinvoimalan ja päästä eroon näistä ylimääräisistä veroista?

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Ydinvoima, atomisähkö, on eräs riskaabeleimpia yrityksiä ympäristöä kohtaan niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Missään tapauksessa emme näe vaihtoehdoksi ydinvoiman käytön lisäämistä nyt käytettävissä olevissa energian tuotantotavoissa.

Me olemme lakiesityksen perusteluissa kiinnittäneet huomiota myös siihen, miten energian käyttö on viime vuosina Suomessa ryöstäytynyt käsistä, eikä meillä kannusteta säästämiseen yrityksiä, jotka viime kädessä energiaa käyttävät — yksinomaan metsäteollisuus 40 % koko Suomen sähköstä. Pidämme erittäin valitettavana, että on luovuttu erityisistä energiaveroista, jotka olisivat tehneet energian lisäkäytön kannattamattommaksi. Energiavero on Suomessa ollut sen tyyppinen ympäristövero, jota me tässäkin yhteydessä lämpimästi kannatamme, ja toivoisimme, että energiaverotusta edelleen lisättäisiin ja laajennettaisiin Suomessa. Se on yksi askel siihen suuntaan, mihin me olemme etenemässä, ja toivottavasti kannustaisi energian lisäkäytöstä luopumiseen tai sen käytön lisäämiseen erittäin varovasti.

Ydinvoima, ed. Tiuri, ei ole vaihtoehto niille tuotantoprosesseille, jotka tänä päivänä Suomessa ovat käytössä, ja me luontoa rakastavina ja ymmärtävinä ihmisinä haluamme, että myöskään plutoniumia ei tuoteta atomisähkön normaalituotannossa ihmiskunnan riesaksi.

Ed. Tiuri: Herra puhemies! Kyseiset verot ovat siis sellaisia, että niistä ei kerta kaikkiaan voi päästä eroon kun ei hyväksytä ydinvoimaa. Minusta se on aivan selvä yritysveron nosto silloin, eikä siinä yrityksillä ole mahdollisuutta päästä eroon niin kuin normaali tarkoitus olisi näillä veroilla. Hiilidioksidiahan syntyy aina, kun poltetaan. Muut verot voivat olla sellaisia, että ne auttavat siihen, että päästöjä vähitellen vähennetään ja korvataan muilla aineilla, jotka eivät niitä tuota, mutta hiilidioksidin kohdalla, jos ydinvoimaa ei hyväksytä, sitten yksinkertaisesti vain verotetaan.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Ed. Tiurin puheenvuoro kertoi jälleen kerran siitä, että hän ei kanna vastuuta todellakaan siitä saasteesta, mikä on mahdollista ydinvoimasta. Kuinka paljon tälläkin hetkellä maailmassa syö-

pä lisääntyy niin Suomessa kuin muuallakin ja ydinsaastetta on maailmassa! Ydinvoimaloiden vaurioita on jatkuvasti eri puolilla maailmaa, ja mitä nämä vauriot ovat saaneet aikaan? Se on salaista hyvin paljon. Niistä on tosin kirjoitettu, mutta ilmeisesti ed. Tiuri ei ole kirjoituksia luenut, koska hän aina puolustaa ydinvoimaa. Jos lasketaan, että verotus laitetaan tälle voimalle niin, että taataan kaikki sen mahdolliset haitat ja myös tulevaisuudessa se, mitä siitä tulee jätteitä, verotus olisi niin korkea, että ydinvoimaa ei kukaan pystyisi ostamaan.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiurin puhevuorojen perusteella tulee aika synkkään tulevaisuuden kuvaan, kun hän kaiken nojaa ydinvoimaan. Sen taustalla oleva uraani on äärimmäisen niukka uusiutumaton luonnonvara. Jos me yrittäisimme ratkaista tiedossa olevilla uraanivaroilla ydinvoimaan tukeutuen maapallon energiaongelmat, se ratkaiseminen loppuisi hyvin lyhyeen. Mitään kestävää taloutta, mitään kestävää tulevaisuutta, mitään ympäristöystävällistä tulevaisuutta, mitään säästämiseen kannustavaa tulevaisuutta ei voi olla ydinvoimaan tukeutuvassa maailmassa. Olen äärimmäisen pahoillani, että ed. Tiuri ei vielääkään tule järkiinsä näissä asioissa.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Itse asiassa me voimme palata ydinvoimakysymyksen ensi viikolla sen jälkeen, kun tulee esille atomivastuulain muuttaminen, joka nyt pantiin tässä istunnossa pöydälle. Uskon, että meitä löytyy eduskunnasta huomattava määrä kansanedustajia, jotka tulemme hyväksymään tai ehdottamaan silloin laajempaa vastuuta niistä mahdollisista riskeistä, joita ydinvoiman käyttö aiheuttaa.

Esillä olevassa lakiesityksessä on monia sellaisia asioita, jotka kieltämättä vaikuttavat lopputuotteiden hintaa korottavasti ja panevat ympäristöverotuksen maksuja kuluttajille, mutta on kohtuullista ja oikein, että kuluttajat joutuvat entistä enemmän maksamaan siitä, että heidän tarpeitaan tyydytetään luontoa rasittavalla tavalla.

Monet ongelmista ovat sellaisia, että ne eivät poistu ydinvoimaa rakentamalla. Ajatellaan esimerkiksi klooriyhdisteiden veteen päästöä. Ydinvoiman rakentaminen ei ole vaihtoehto kloorin veteen päästämiseksi. On muita tuotantomenetelmiä. Happivalkaisumenetelmä kuuloistaa erällä tavalla hyvin kiinnostavalta, ja se

on vaihtoehto kloorille, ei ydinvoima. Siltä osin haluaisimme käyttöön otettavaksi sellaisia tuotantotekniikkoja, joissa verotetaan sitä, joka on ympäristön kannalta ongelmallisempi, ja vähemmän verotetaan tai ei ollenkaan veroteta sitä, joka on parempi. Luomme tällä tavalla myös porkkanoita verotuksessa, ja tältä osin en usko, että meidän tarvitsee kannattaa ydinvoimaa pyrkiessämme ohjaamaan tuotantoprosesseja vähemmän saastuttavaan suuntaan.

Ed. Tiuri: Herra puhemies! Ed. Jokinen ei ilmeisesti ole selvillä turve-, hiili- ja öljyvoimaloiden päästöistä, jotka aiheuttavat syöpää ja mutaatioita. Niitähan on aika paljon. Nykyään lasketaan, että hiilikaivosonnettomuudet, liikenneonnettomuudet ja syöpää aiheuttavat aineet mukaan laskien 1 000 megawatin hiilivoimala aiheuttaa 20 ihmisen kuoleman vuodessa. Se vain tappaa tasaisesti, joten sitä ei voi siinä mielessä verrata ydinvoimaan, joka vain onnettomuustapauksissa aiheuttaa syöpää.

Ed. Pulliaiselle: Hyötyreaktoreihin siirtymällä uraani riittää sadoiksi vuosiksi, joten se on aika kestävä. Ydinvoimahan näyttää nyt saavan uusia mahdollisuuksia, kun näyttää ilmeiseltä, että fuusioreaktio pystytään aikaansaamaan huoneenlämpötilassa. Silloin voidaan ajatella, että 20—30 vuodessa meille tulee ydinvoimasta uusi energialähde, joka korvaa uraanivoimalat.

Kaiken kaikkiaan kasvihuoneilmiö, jos nykyistä menoa jatketaan, on kuitenkin se, joka kaikkein eniten aiheuttaa vahinkoa maapallolla, tuhansien miljardien markkojen vahinkoja, ja niitä ei vielä kukaan tällä hetkellä ajattele korvattaviksi. Ne tulevat korvattaviksi vasta sitten, kun huomataan, että vesi alkaa nousta ja vilja-alueet kuivuvat jne. Silloin ruvetaan vaatimaan korvauksia niistä, mutta ne ovat niin valtavia, että niitä ei kukaan pysty maksamaan.

Ed. Paloheimo: Herra puhemies! Haluan ed. Tiurille nyt ystävällisesti esittää seuraavat huomautukset: Ensinnäkin kaikki ne haitat, jotka liittyvät fossiilisten polttoaineiden käyttöön, joista ed. Tiuri täällä hyvin usein puhuu, nehan me tietysti myönnämme. Mutta koskaan vielä emme ole kuulleet ed. Tiurin väittävän, että ydinvoimalla niitä saataisiin poistetuksi — eikä sellaista voisikaan väittää. Mitä hyötyreaktoreihin tulee, nehan ovat huomattavasti suurempia riskejä sisältäviä kuin tavanomaiset reaktorit, senhän me tiedämme.

Lopuksi, mitä tulee uusiin fuusioreaktiokokeisiin, ed. Tiuri varmasti yhtä hyvin kuin me muutkin täällä tiedämme, että ne uutiset ovat toistaiseksi erittäin hataralla tieteellisellä pohjalla. Niitä uutisia pidetään asiantuntijapiireissä ankkoina, että fuusioreaktori saataisiin aikaan huoneenlämpötilassa.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiuri teki äsken mielenkiintoisen avauksen. Ehkä kaikki eivät sitä havainneet. Hän otti kasvi-huoneilmiossa laitoksenhaltijavastuukysymyksen esille. Tämä on mielenkiintoista sen takia, että nyt siirron kautta ensi viikon tiistaina käsitellään atomivastuulain mukaista laitoksenhaltijavastuuta. Ed. Tiuri kuuluu hallituksessa olevaan puolueeseen, ja siellä on otettu selvä kanta siihen, mitä tämä käytännössä merkitsee. Se merkitsee 100 miljoonaa etuosto-oikeutta eli Suomen rahassa tällä hetkellä vajaata 600 miljoonaa markkaa. Siinä on laitoksenhaltijavastuu, jonka katsotaan Suomessa kuuluvan ydinvoiman käytön puolelle — äärimmäisen mielenkiintoinen avaus, kun sitä sovelletaan kasvihuoneilmiöpuolelle sillä tavalla kuin olen ymmärtänyt viime viikon ja tämän viikon puheista ed. Tiurin asian ymmärtävän. Olipa mielenkiintoinen avaus.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Keskustelu on ymmärtääkseni siirtynyt jo atomivastuulain puolelle, joka käsitellään ymmärtääkseni vasta seuraavalla viikolla. Keskustelu on kuitenkin ollut siinä mielessä hyödyllinen, että se on erinomaisella tavalla tuomassa esiin niitä periaatteita, jotka erottavat ympäristöverolainsäädännön kieltolaeista.

Ed. Tiuri, me emme ole ehdottamassa plutonin tuottamiselle ympäristöveroa, emme ole määränneet mitään sellaista veroa, joka jouduttaisiin maksamaan jokaisesta tuotetusta plutoniumkilosta. Se johtuu siitä, että plutonium on meidän mielestämme niin vaarallista, että sitä ei pitäisi tuottaa lainkaan. Sen takia sitä ongelmia, joka liittyy plutoniumiin, ei voida ratkaista ympäristöveroilla. Se pitää ratkaista tuotantoprosesseihin liittyvillä kysymyksillä, mieluummin sillä tavalla, että plutoniumia ei tuotettaisi.

Käytän tilaisuutta hyväkseni pyytääkseni ed. Tiuria esittämään oman näkemyksensä siitä, mitä plutoniumille pitää tehdä sen jälkeen, kun sitä tuotetaan ydinvoimaloiden normaalitoiminnoissa, missä on mahdollisesti olemassa sellaisia hyötyreaktoreita, joissa plutoniumia käytetään polttoaineena, ja näkeekö ed. Tiuri mahdollisuuksia siihen, että plutonium olisi jollakin tavalla vaarallista elämälle sen takia, että se pitää sisällään aineita, jotka muuttuvat toisiksi aineiksi ja vapauttavat siinä yhteydessä energiaa, joka säteily tappaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

6) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12 (A n:o 30/1988 vp.)

7) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 (HE n:o 15)

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 (HE n:o 20)

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 (HE n:o 21)

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.15.

Täysistunto lopetetaan kello 15.02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

